

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ана Джумалиева, преподавател във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“, външен член на научно жури за публична защита на дисертационния труд на Златка Димитрова Гергинова на тема: „Референдумите като инструмент при международните договори на примера на държавите от ЕИП и Швейцария“

на основание Заповед № 11 / 06.01.2015 на Ректора на Югозападния университет „Неофит Рилски“, Благоевград

Дисертационният труд на Златка Гергинова изследва един актуален въпрос, а именно – референдумите при сключване на международни договори, като за това говорят редица събития, особено от последната година: проведеният референдум в Крим за присъединяване към Русия, този в Шотландия за независимост от Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия и др. Темата за референдумите ще става все по-широкообхватна, затова отчитам положително факта, че докторантката се спира на примера на държавите от ЕИП и Швейцария, които имат изградени традиции в това отношение. В противен случай тя би се изправила пред нелеката задача да обхване доста по-голяма по обем научна литература, една малка част от която е на български език. И тук впечатление прави използваната библиография, като преобладаващата част от нея е на немски и английски език. Това говори за отличната езикова подготовка на докторанта, но като известен недостатък би могла да се отчете на места не съвсем точната употреба на юридически термини, повлияна от чужди езици.

В структурно отношение дисертацията се състои от увод, три глави, заключение, библиография и приложения, като всяка глава съдържа отделни, тематично структурирани части.

В Увода са систематизирани целите и научно-изследователските задачи, формулирана е тезата на изследването, изброени са използваните методи, обосновани са актуалността и значимостта на проблема.

Първа глава на дисертацията се разглеждат видовете и формите на пряката демокрация, направен е също и сравнително-правен анализ на типовете референдуми. Умело са анализирани особеностите на държавното устройство на четирите избрани от докторантката държави, всяка от които е с различна форма на държавно управление. Проследено е историческото развитие на референдумите и спецификите им в контекста на неутралитета във външната политика на Конфедерация Швейцария. В отделен параграф са обособени особеностите на гласуването в Лихтенщайн.

Във втора глава на преден план е изведена актуалността на референдума в отношенията с Европейския съюз, както и произтичащите от тези отношения двустранни и многостранни договори – „съществен момент в стратегията на швейцарското правителство... да се изградят договорни отношения с интеграционното образувание” (с. 100). Тук е включено също членството в Организацията на Обединените нации и в Организацията на Северноатлантическия договор. Бъдещото развитие на отношенията Швейцария – ЕС е предмет на последния параграф в главата, чието включване в дисертацията се е наложило заради проведения преди около година референдум по въпросите на миграционната политика по гражданска „инициатива под наслов „Да спрем масовата имиграция!” (с. 144).

В трета глава – „Представителство на страните от Европейското икономическо пространство в международни организации”, е разгледано членството на посочените държави в различни международни организации, като се подчертават особеностите на присъединяването им към тях, и е направен преглед на проведените референдуми по външнополитически въпроси. Интерес представлява въпросът за бъдещето на Великобритания в Европейския съюз, разгледан в края на главата, но смятам, че той сам по себе си е достоен за отделно изследване.

В Заключението Златка Гергинова прави редица изводи по проблематиката на дисертационния труд, един от които е, че „действията на обществеността и политиките в много страни по света са насочени към реформиране и обновяване на демокрацията” (с. 206), потвърждаващ се също от засиленото използване на термина „референдум” в обществено-политическото пространство и в България.

Приносите на труда са основно в областта на международното право, тъй като референдумите са разгледани като инструмент при сключването на международни договори, но и в областта на конституционното право, което се потвърждава от сравнителния анализ на множество Конституции в Европа. Сред научните достойнства на дисертационния труд могат да бъдат посочени следните:

- пълнота на изложението;
- сполучлив конституционноправен анализ;
- новост за българската научна литература;
- анализ на проведените референдуми по отношение на сключването на международни договори;
- изводи за бъдещето на референдумите.

Бих препоръчала на дисертанта да задълбочи изследванията си в областта на пряката демокрация в Княжество Лихтенщайн, тъй като лично аз съм на мнение, че правната уредба на референдума и на гражданската инициатива в тази държава би представлявал интерес не само за научните кръгове в България, а тя остава в известен смисъл на заден план в дисертацията след Швейцария.

Смятам, че направените бележки не накърняват достойнствата на представения дисертационен труд. С оглед на гореизложеното смятам, че дисертационният труд отговаря като обем и качество на изискванията за получаване на образователната и научна степен „доктор”.

На основание на изложените в становището факти се изказвам в подкрепа на дисертационния труд на Златка Гергинова „Референдумите като инструмент при международните договори на примера на държавите от ЕИП и Швейцария”, и съм за това, на докторантката да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” по специалност „Международно право и международни отношения”, професионално направление 3.6 Право.

20.01.2015 г.

София

.....

(доц. д-р Ана Джумалиева)